

یک پژوهش چینی نشان می‌دهد کتابخانه‌های دانشگاهی تأثیر مهمی بر بهبود یادگیری دانشجویان دارند

کتابخانه فقط محل کتاب و مطالعه نیست!

ندا اظهري مترجم

عصر دانشگاه، دوره طلایی برای افراد است تا بتوانند اطلاعات مورد نیاز خود را جمع‌آوری و مرحله بحرانی رشد را در زندگی سپری کنند. مشارکت یادگیری به عنوان یک شاخص اساسی برای کیفیت یادگیری دانشجویان، رضایت تحصیلی، عملکرد تحصیلی و تکمیل تحصیلی دانشجویان ارتباط زیادی داشته و این امر، تأثیر مثبتی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان و توسعه بلندمدت آینده آن‌ها دارد. این مؤلفه هم همانند ادامه تحصیلات عالی، ثبات مدل‌های یادگیری، بهبود چشم‌انداز شغلی، خودآگاهی مثبت و رفاه و علائم افسردگی کمتر، دارای اهمیت بالایی در تحصیلات دانشگاهی است. مشارکت یادگیری به حالت مثبت، متمرکز و کاملاً جذب شده دانشجویان در طول فرایند یادگیری اشاره دارد. این موضوع شامل راهبردهای شناختی است که دانشجویان در فعالیت‌های یادگیری به کار می‌گیرند. دانشجویانی که سطح بالایی از مشارکت یادگیری دارند، اشتیاق زیادی به یادگیری داشته و می‌توانند بر فرایند یادگیری تمرکز کنند. از این رو، در چهارچوب جامعه اطلاعاتی که به‌سرعت در حال تغییر است، چگونگی حفظ و بهبود مشارکت یادگیری دانشجویان به یک عامل اساسی تبدیل شده است که نیاز به توجه فوری در تحقیقات فعلی دارد.

در مقاله‌ای که «نیچر» درباره تأثیر محیط کتابخانه‌ای روی تعاملات دانشجویی و مشارکت یادگیری دانشجویان منتشر کرده، به این اشاره شده که در یک دهه گذشته، مشارکت در فرایند یادگیری، توجه بالایی را از سوی محققان به خود جلب کرده است. این مشارکت عامل مهمی در پیشرفت تحصیلی دانشجویان، مشارکت یادگیری در توسعه بلندمدت آینده و خلاقیت اجتماعی دانشجویان نقش بالایی خواهد داشت. مطالعات نشان می‌دهد سطح کلی مشارکت در یادگیری دانشجویان پایین است که همین امر کیفیت آموزشی را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد. در این میان اما تأثیر فضای کتابخانه دانشگاهی بر تعامل یادگیری دانشجویان به‌طورکلی بررسی نشده است. داده‌های موجود، عوامل مؤثر بر مشارکت یادگیری دانشجویان را از دیدگاه‌های مختلف مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و اثربخشی عوامل فیزیولوژیکی فردی، پایداری یادگیری و عوامل محیطی را در فرایند مشارکت یادگیری پیدا کرده است.

هوش مصنوعی راه خود را به کتابخانه پیدا کرده است

۶۰ درصد کتابخانه‌های دانشگاهی در تدارک استفاده از AI

ندا اظهري مترجم

کتابخانه‌های امروزی همچنان به اهداف دیرینه خود در حمایت از یادگیری و آموزش، ایجاد تجربیات منحصربه‌فرد برای کاربران و مراجعان ادامه می‌دهند. پذیرش تغییرات فنی، کتابخانه‌ها را قادر می‌کند تا از مأموریت خود حمایت کنند. در نظرسنجی ITHAKA S+R که از سوی پایگاه Clarivate انجام شده، به این نکته اشاره شده است که سرمایه‌گذاری کتابخانه‌های دانشگاهی روی منابع و خدمات دیجیتال، آن‌ها را قادر می‌کند تا به سرعت با نیازهای آموزش و یادگیری از راه دور در طول همه‌گیری کرونا سازگار شوند. محققان کتابخانه‌های متعددی را در راستای آینده مبتنی بر هوش مصنوعی بررسی کرده‌اند. نظرسنجی اخیر انجمن کتابخانه‌های تحقیقاتی (ARL) نشان داده که کتابخانه‌های بیشتری به طور فعال برنامه‌های هوش مصنوعی را پیاده‌سازی می‌کنند. Clarivate در اوایل سال ۲۰۲۴، شورای مشورتی هوش مصنوعی دانشگاهی خود را راه‌اندازی کرد که در آن مدیران کتابخانه‌ها و دانشکده‌ها از مؤسسات سراسر جهان حضور داشتند. در اولین جلسات، اعضای شورای چند موضوع کلیدی را مطرح کردند که ابزارهای حمایت از تحقیق و یادگیری از طریق هوش مصنوعی، رسیدگی به عدم دقت و سوگیری در راه‌حل‌های هوش مصنوعی برای آموزش عالی و اطمینان از شفافیت در نتایج جست‌وجوی مبتنی بر هوش مصنوعی را مورد بررسی قرار دادند. برای درک بهتر این موضوعات، در آوریل ۲۰۲۴ یک نظرسنجی از سوی این پایگاه انجام شد تا محققان بتوانند دیدگاه‌های کتابداران در سطح جهانی درمورد موضوعات هوش مصنوعی، تحول فناوری و سایر موضوعات مأموریت‌محور را به تصویر بکشند. این نظرسنجی با هدف شناسایی چگونگی تحول کتابخانه‌ها، چالش‌ها و فرصت‌های پیش رو انجام شد. علاوه بر نظرسنجی، چند مصاحبه کیفی نیز برای بررسی بیشتر پاسخ‌های شرکت‌کنندگان انجام شد.

۷ درصد کتابخانه‌ها از AI استفاده می‌کنند

۶۰ درصد در حال برنامه‌ریزی

طبق نظرسنجی صورت‌گرفته، بیش از ۶۰ درصد پاسخ‌دهندگان در حال ارزیابی یا برنامه‌ریزی برای ادغام هوش مصنوعی‌اند که با نظرسنجی انجمن کتابخانه‌های تحقیقاتی (ARL) مطابقت دارد و نشان می‌دهد تعداد زیادی از کتابخانه‌ها به طور فعال هوش مصنوعی را پیاده‌سازی می‌کنند. تفاوت چشمه‌گیری بین کتابخانه‌های عمومی و دانشگاهی وجود دارد، درحالی‌که ۵۸ درصد از کتابخانه‌های عمومی یا برنامه‌ای ندارند یا به طور فعال هوش مصنوعی را دنبال نمی‌کنند. تنها ۳۱ درصد از کتابخانه‌های دانشگاهی چنین موقعیت مشابهی دارند. افزایش احتمالی پذیرش هوش مصنوعی از سوی کتابخانه‌ها در سال آینده بالاست. اگرچه تنها ۷ درصد از پاسخ‌دهندگان در حال حاضر از هوش مصنوعی استفاده می‌کنند، طبق گفته ۴۳ درصد از پاسخ‌دهندگان، ابزارهای مبتنی بر هوش مصنوعی برای کاربران و مراجعان کتابخانه، اولویت اصلی فناوری در یک سال آینده است و این به مراتب بیشتر از ۲۷ درصدی است که قصد ارتقا یا اتخاذ سیستم مدیریت کتابخانه را دارند یا ۲۲ درصدی که قصد دارند راه‌حل‌هایی را برای توسعه مجموعه به کار گیرند.

حمایت‌های پژوهشی اولویت کتابخانه‌های دانشگاهی

در سال ۲۰۲۱، یک نظرسنجی صورت گرفت که نشان داد مأموریت اصلی کتابخانه‌های دانشگاهی، هدایت و مدیریت مشارکت دانشجویان به

افزایش تعامل دانشجویان و بالا رفتن امنیت روانی

کتابخانه‌ها به دانشجویان این فرصت را می‌دهند که در فضایی خارج از کلاس درس، وقت بگذرانند و بایکدیگر دیدار کرده و گفت‌وگوهای غیررسمی داشته باشند. چنین فضایی در دل دانشگاه افزایش یادگیری کاربران و تشویق یادگیری اجتماعی را به دنبال دارد. در این فضا می‌توان دانشجویان را حتی به گفت‌وگوهای آزاد و یادگیری مشارکتی تشویق کرد و ارتباط بین دانشجویان خارج از کلاس را نیز ارتقا داد. علاوه بر این، کتابخانه‌ها همچنین فضاهای یادگیری گروهی و نیز فضاهای اشتراک‌گذاری یادگیری را فراهم می‌کنند که از ویژگی‌های اصلی برنامه‌ریزی کتابخانه‌ای محسوب می‌شود. در این میان یکی از محققان، نظریه ساخت‌گرایی را پیشنهاد می‌کند به این معنی که کتابخانه می‌تواند مکانی برای هم‌زیستی با دیگران در محیط آموزشی، فرهنگی باشد. اول اینکه کتابخانه‌ها فضایی را برای غنی‌سازی نیازهای یادگیری اجتماعی دانشجویان فراهم می‌کنند. پژوهش‌ها ثابت کرده‌اند دانشجویان می‌توانند در فضایی که در آن به یادگیری اجتماعی رغیب شده‌اند به طور فعال‌تری در یادگیری شرکت کنند. دوم اینکه افزایش تعامل دانشجویان به ارتقای امنیت روانی دانشجویان کمک می‌کند. دانشجویان می‌توانند ذهنیت رشد خوبی را در یک محیط اجتماعی پیچیده حفظ کنند تا از تعامل یادگیری بهتر اطمینان حاصل کنند. درواقع، محیط کتابخانه‌های دانشگاهی به‌تنهایی بر تعامل یادگیری دانشجویان اثر نمی‌گذارد. موارد مؤثر بر مشارکت یادگیری دانشجویان تحت تأثیر عوامل چندبعدی است. تعامل دانشجویان ممکن است متغیر واسطه بین فضای کتابخانه و مشارکت یادگیری دانشجویان دانشگاهی باشد. اولویت‌های دانشگاه شامل ایجاد یک فضای کتابخانه‌ای جذاب است که مکانی را برای یادگیری دانشجویان فراهم کرده و آن‌ها را به اجتماعی شدن ترغیب می‌کند و به افزایش تعامل یادگیری کمک می‌کند.

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

آمارهای به دست‌آمده از متغیرها نشان می‌دهد هنگام ارزیابی مشارکت یادگیری فردی میانگین کل نمره مشارکت یادگیری در دانشجویان رشته علوم و هنرهای آزاد ۱۴،۷۹۴ بوده است. به طور خاص، دانشجویان رشته هنرهای آزاد میانگین کل نمره ۱۴،۶۴۹ را دریافت کردند درحالی‌که دانشجویان رشته علوم دارای میانگین نمره ۱۴،۸۳۳ بودند. تمام متغیرها حکایت از آن دارد که رشته‌های علوم میانگین نمرات بالاتری در مقایسه با دانشجویان رشته‌های

یک پژوهش چینی نشان می‌دهد کتابخانه‌های دانشگاهی تأثیر مهمی بر بهبود یادگیری دانشجویان دارند

کتابخانه فقط محل کتاب و مطالعه نیست!

رشد اکوسیستم‌های اجتماعی در دانشگاه

وبه‌بود مشارکت‌های دانشجویی

نتایج به دست‌آمده از این تحقیق نشان می‌دهد که در تعامل یادگیری دانشجویان چینی تفاوت‌هایی وجود دارد. مشارکت یادگیری دانشجویان رشته هنرهای آزاد (علوم انسانی، علوم اجتماعی، علوم زستی) در مقایسه با دانشجویان علوم کمتر است. بنابراین لازم است به تعامل یادگیری دانشجویان هنرهای آزاد توجه ویژه‌ای شود. مطالعات حکایت از آن دارد فضای کتابخانه‌ای به‌طور قابل‌توجهی بر تعامل یادگیری دانشجویان و تعامل دانشجویان به عنوان متغیر میانجی فضای کتابخانه‌ای تأثیر می‌گذارد. مهم‌تر از آن، این است که محققان تغییراتی را در چگونگی تأثیر چنین فضاهایی بر تعامل یادگیری دانشجویان از تخصص‌های مختلف مشاهده کرده‌اند. تأثیر مستقیم فضای کتابخانه‌ای بر تعامل یادگیری رشته‌های هنرهای آزاد قوی‌تر است درحالی‌که تأثیر فضای کتابخانه‌ای بر تعامل یادگیری دانشجویان علوم به‌شدت با تعامل دانشجویان مرتبط بوده است. ماحصل این مقاله ارائه پیشنهادهاى تازه‌ای برای ساخت، بهبود و احیای فضاهای کتابخانه‌ای حاضر است. اکوسیستم اجتماعی برای دانشجویان مانند فضای کتابخانه‌ای، تعامل دانشجویان و تعامل یادگیری بر یکدیگر تأثیر می‌گذارد. برای بهبود تعامل یادگیری دانشجویان با رشته‌های مختلف توصیه‌ها و روش‌های خاصی باید براساس ویژگی‌های دانشجویان رشته‌های علوم و هنرهای آزاد ارائه شود. مقامات تصمیم‌گیرنده در دانشگاه باید به تعامل دانشجویانی توجه داشته باشند که بر دانشجویان علوم تأثیر گذاشته و فضاهای کتابخانه‌ای را بهبود می‌بخشند. درواقع، می‌توان فرصت‌ها و حجم بالای تعاملات دانشجویان را برای افزایش تعامل یادگیری رشته‌های علوم افزایش داد. در عین حال، دانشگاه‌ها باید به محیط کتابخانه‌ای توجه بیشتری داشته باشند که به‌طور مستقیم بر تعامل یادگیری رشته‌های هنرهای آزاد تأثیر می‌گذارد. به عبارتی برای بهبود تعامل یادگیری دانشجویان لازم است عوامل متعددی ازجمله فضاهای کتابخانه‌ای، تعاملات دانشجویان، کیفیت و روش تدریس و سلامت جسمی و روانی دانشجویان در نظر گرفته شود. با فراهم کردن فضای یادگیری جامع و حمایتی برای دانشجویان می‌توان به آن‌ها کمک کرد تا به نتایج یادگیری بهتری دست یافته و رشد شخصی و حرفه‌ای خود را ارتقا دهند. بنابراین یافته‌های این تحقیق پیامدهای عملی قابل‌توجهی برای شیوه‌های تدریس در آموزش عالی را به دنبال دارد.

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

دانشجویان رشته علوم

مشارکت یادگیری بالاتری دارند

بیشتری از آنها حدود ۵۵ درصد بر این باورند که کتابخانه‌ها از استراتژی شمول و تنوع برخوردارند.

نگرانی ۴۲ درصد کتابداران از نفوذ هوش مصنوعی

کتابخانه‌های عمومی همچنان ستون اصلی جوامع محلی‌اند و در پیشبرد نتایج آموزشی و یادگیری و حمایت از افراد در تمام سنین نقش دارند. آنها مشارکت جامعه را در دست گرفته و به‌طور مداوم برای ارائه خدمات جدید نوآورانه تکامل می‌یابند. طبق این نظرسنجی، ۳۴ درصد معتقدند حوزه‌کشف محتوا در کتابخانه‌های عمومی تحت تأثیر هوش مصنوعی قرار دارند. علاوه براین، ۲۲ درصد نیز معتقدند دسترسی به منابع و محتوای کتابخانه دودین حوزه تحت تأثیر هوش مصنوعی در این کتابخانه‌هاست. پاسخ‌دهندگان معتقدند کتابداران عمومی ۴۲ درصد بیشتر از کتابداران دانشگاهی (۳۱ درصد) ابزارنگرانی کرده‌اند که هوش مصنوعی ممکن است باعث جابه‌جایی شغلی آنها شود. تقریباً یک‌سوم (۳۱ درصد) از کتابداران عمومی پاسخ داده‌اند که نسبت به مزایای هوش مصنوعی خوش بین نیستند، به طوری که این خوش‌بین نبودن در میان کتابداران کتابخانه‌های ملی ۱۵ درصد و در میان کتابداران دانشگاهی ۱۳ درصد است. بیش از نیمی از کتابداران (۵۸ درصد) با وجود آگاهی از پتانسیل هوش مصنوعی، یا هیچ برنامه‌ای برای اکتشاف هوش مصنوعی ندارند یا فعالتاً به سمت اکتشاف آن قدم برنمی‌دارند.

یک‌سوم کتابخانه‌ها

قدیمی برای هوش مصنوعی برداشته‌اند

در بخشی از این نظرسنجی به بررسی استفاده کتابخانه‌ها از ابزارهای هوش مصنوعی پرداخته شده است. بر این اساس مشخص شد که ۳۲ درصد از کتابخانه‌ها عنوان کرده‌اند هنوز قدمی در جهت اکتشاف هوش مصنوعی برداشته‌اند. بعد از آن ۲۴ درصد کتابخانه‌ها عنوان کرده‌اند هیچ برنامه‌ای برای کاهش یا پیاده‌سازی فناوری‌های هوش مصنوعی در کتابخانه خود ندارند. همچنین ۲۰ درصد از آنها نیز گفته‌اند هنوز به سمت اجرای برنامه‌ریزی فعال برای استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی حرکت نکرده‌اند.